

Hoop, verwachting en uitdaging (Jesaja 40,1-5.9-11; Marcus 1,1-8; tweede zondag van de advent, 7 december 2014)

Deze tweede Adventzondag heeft het karakter van een gewetensonderzoek. Wat houdt ons bezig? Wat houdt ons gevangen? Wat bevrijdt ons? Laten we God toe in ons leven? Hoe houden we de hoop op een betere toekomst levend? *De hoop op een betere toekomst levend houden*: 'Hoop doet leven' is een gevleugelde uitspraak. En het is waar, als we niet meer kunnen hopen, dooft het vuur in ons. Mensen die geen visioenen, dromen of idealen meer hebben, zijn na verloop van tijd uitgeblust.

Als antwoord hierop komt de troostrijke eerste lezing van Jesaja in beeld. Jesaja was de profeet uit de tijd van de Babylonische ballingschap. Hij steekt zijn Joodse volk in nood een hart onder de riem. Goed nieuws wordt door Jesaja aangekondigd: de ballingschap is voorbij en aan slavernij komt een eind. God wil de band met zijn volk herstellen. "*Troost, troost toch, mijn volk*" horen we Jesaja zeggen.

Jesaja verkondigt overigens meer dan goed nieuws. Hij geeft ook een opdracht mee en maakt hierbij gebruik van metaforen en beelden. Hij gebruikt een taal die een snaar zoekt bij zinzokers: een poëtische taal die inspiratie geeft en Gods bedoeling met ons mensen verwoordt. De terugkeer uit ballingschap staat voor de terugkeer naar God. Hiervoor moet een weg aangelegd worden door steppe en woestijn. Elk dal moet gevuld, elke heuvel geslecht. Oneffenheden moeten vlak, rotsen omgevormd tot valleien. Er moet ruim baan gemaakt worden. Er is troost en vreugde, want God zal als een herder zijn kudde weiden. Deze beelden zijn tijdloos.

De troostende tekst van Jesaja kan dus ook ons hoop brengen, vooral als we het gevoel hebben dat we in ons persoonlijke leven in de woestijn zijn beland. In die zin kunnen de dalen in de woestijn opgevat worden als het spiegelbeeld van alles wat beneden ons niveau is, en zijn de rotsen het spiegelbeeld van onze valse pretenties. Om ruim baan te maken voor een zinvol en geïnspireerd leven moeten die worden opgeruimd.

Jesaja brengt goed nieuws. De tekst van Jesaja wordt niet voor niets het boek van de vertroosting genoemd. Welbeschouwd zou het boek Jesaja ook de blijde boodschap van het Oude Testament genoemd kunnen worden. Wist U overigens dat het woord "evangelie" letterlijk blijde boodschap betekent? Evangelie - Blijde boodschap: Vandaag hebben we het begin van het evangelie van Marcus gelezen met een aanhef die niets aan duidelijkheid overlaat: *Begin van de Blijde Boodschap van Jezus Christus, de Zoon van God*. Door vervolgens te verwijzen naar Jesaja maakt Marcus ons duidelijk dat wat Jezus belichaamt in dezelfde lijn ligt als de verwachting uit Jesaja. De verwachting van de Messias, het koninkrijk Gods, de nieuwe wereld van vrede en gerechtigheid, daar gaat het om bij Jesaja en daar gaat het om bij Marcus.

Vorige week, de eerste zondag van de advent, zijn we begonnen met het nieuwe liturgische jaar. Tot de advent van volgend jaar zal het evangelie volgens Marcus een belangrijke gids zijn op onze geloofstocht. Het evangelie van Marcus is het kortste van de

vier evangeliën die zijn opgenomen in het Nieuwe testament. Een ander kenmerk is dat het zich concentreert op het leven van Jezus als volwassene. Het begin van het evangelie van Marcus, zoals we vandaag hebben kunnen horen, verwijst niet naar de geboorte van Jezus. Hier geen kribbe in een stal en herders, geen drie koningen met ster. Het evangelie van Marcus begint bij Johannes de Doper.

Johannes de Doper, wordt in de Oosterse kerk heel toepasselijk Johannes de Voorloper genoemd omdat hij zijn handelingen ten dienste stelt van het komen van de Messias. Johannes de Voorloper wil in de harten van mensen de wegen banen waarlangs Christus komen kan. Een voorloper loopt voor de feiten uit, hij bereidt de weg. In spirituele zin wijst een voorloper ons op de wegversperringen die ons verhinderen vooruitgang te boeken.

Johannes de Doper is geen watje. Hij predikt klare taal die oproept het geestelijke dode hout te snoeien en de handen uit de mouwen te steken. Hij wijst je heel direct op tekorten. Niet voor niets zien we Johannes de Doper in het glas-in-lood raam, voor u het tweede van links, afgebeeld met een bijl aan zijn voeten. We moeten zelf het dode hout snoeien, de wegversperringen opruimen, en de paden recht maken, die ons verhinderen een geïnspireerd leven te leiden.

Johannes de Doper, zo hebben we gelezen, heeft zich teruggetrokken in de woestijn en leeft van sprinkhanen en wilde honing. Hij leeft als het ware van Gods voorzienigheid. In zijn mantel van kameelhaar is hij een man die alle uiterlijke schijn heeft losgelaten. Dat maakt hem denk ik geloofwaardig voor zinzoekende mensen; daardoor hebben zijn woorden overtuigingskracht en komen mensen van heinde en verre naar hem luisteren.

Het begin van de Blijde boodschap van Jezus Christus volgens Marcus begint heel symbolisch in de woestijn en met de doop in de Jordaan. De woestijn kunnen we opvatten als een plek waar we aan onszelf overgeleverd zijn, waar we geconfronteerd worden met onszelf. Wie de woestijn ingaat moet veel achter zich laten. Wat dragen wij met ons mee dat we beter achter ons kunnen laten? Verdriet, jaloezie, ongeduld, onvervulde verlangens, uiterlijke schijn?

Als mensen hun leven willen beteren doopt Johannes hen met water. De doop in de Jordaan kunnen wij ook opvatten als een metafoor voor een keerpunt in ons leven, als een nieuw perspectief. De rituele wassing in de Jordaan staat voor het afscheid nemen van een periode die achter je ligt; je maakt je vrij en bereidt je voor op de toekomst. Voor Gods liefde is geen ruimte in een hart dat gevuld is met negatieve emoties. Als je ruimte maakt voor datgene wat echt wezenlijk is, zo hebben we kunnen lezen in het verhaal van Marcus, dan zal Jezus ons dopen met heilige Geest. In andere woorden met inspiratie en passie! Dat is de allerbeste troost. Waarlijk een mooi vooruitzicht.

De advent is de voorbereidingstijd op Kerstmis. Advent vieren is uitzien naar een betere toekomst en die hier en nu zo goed als mogelijk waar proberen te maken, allereerst

door het eigen leven en handelen onder de loep te nemen. Laten we in deze context een gedachte-experiment uitvoeren en een jaar teruggaan. Als we overdenken wat ons toen bezig hield en wat voor mensen wij waren zo rond Kerstmis 2013, kunnen we dan zeggen dat we in ons persoonlijke leven vooruitgang hebben geboekt het afgelopen jaar? Hebben u en ik voldoende vooruitgang geboekt?

In bepaalde opzichten wellicht wel, maar in andere opzichten misschien ook niet. Daarom worden we elke advent weer opnieuw uitgedaagd. Wij worden telkens weer opgeroepen om in ons persoonlijke leven vooruitgang te boeken, juist dan kunnen we vol hoop en verwachting telkens weer het visioen koesteren van Gods hemel op aarde. Jesaja en Johannes de Doper nodigen ons vandaag opnieuw uit om onze bijdrage te leveren om dit visioen te verwezenlijken.

De weg door de steppe en woestijn naar God, naar een geïnspireerd leven, is geen doodlopende weg. Overal waar mensen zich inzetten voor elkaar, hoe bescheiden dan ook, gloort er iets van een stralende toekomst, is er iets te zien van het licht van Kerstmis.